

ОБУКА ЗА РУКОВОДСТВО ЛИК И НАЧЕЛНИКЕ УПРАВА

Обезбеђивање услова за правилно уређење бирачких места и благовремену припрему просторија за гласање

Избори за народне посланике
25. октобар 2026.

Исходи обуке

После обуке моћи ћете да:

01	Предлог БМ	Саставите/донесете исправан предлог бирачких места у року.
02	Приступачност	Сагледате критеријуме приступачности при предлагању и одређивању бирачких места.
03	Одлуке и измене	Знате релевантне рокове, процедуре и начин објављивања одлука, као и поступање при изменама.
04	Уређење	Правилно припремите и уредите бирачко место и просторију за гласање.
05	Координација и подршка	Усклађујете рад ЛИК и локалне управе и организујете подршку органима за спровођење избора.

Послови општинске/градске управе у изборном процесу

Обезбеђивање услова и подршке

- Обезбеђује простор, опрему и друге услове за рад ЛИК.
- У сарадњи са ЛИК обезбеђује благовремену припрему бирачких места.
- Обезбеђује услове и логистичку подршку примопредаји и чувању изборног материјала.
- Обезбеђује простор, опрему и информатичку подршку за рад статистичара.

Послови из сопствене надлежности

- Ажурира бирачки списак и омогућава увид у податке.
- Поступа по захтевима за гласање према месту боравишта.
- Проверава изборно право лица предложених за чланове и заменике чланова БО.
- Припрема предлог бирачких места и извештај о приступачности.
- Доставља позиве за гласање.

Послови локалних изборних комисија у изборном процесу

Техничка припрема и подршка

- Организује техничку припрему избора
- Врши пријем и предају изборног материјала пре и после гласања
- Пружа подршку бирачким одборима током гласања
- Сарађује са управом у обезбеђивању услова за спровођење избора

Одлучивање и спровођење изборних радњи

- Одређује бирачка места и доноси измене одлуке
- Именује чланове и заменике чланова проширеног састава ЛИК и БО у својој надлежности
- Доноси збирни извештај о резултатима гласања на својој територији
- Одлучује о захтевима за поништавање гласања на бирачком месту

Заједнички ток

Послови управе и ЛИК се надовезују – свака радња зависи од претходне

Усклађен рад ЛИК и управе кључан је за спровођење изборних радњи у року.

Фаза 1: након расписивања избора

Шта у овој фази ради управа, а шта ЛИК?

Општинска/градска управа

- Припрема предлог бирачких места и извештај о приступачности.
- Ажурира бирачки списак и омогућава увид у податке.
- Поступа по захтевима за гласање према месту боравишта.
- Проверава изборно право предложених чланова и заменика чланова БО.
- Доставља позиве за гласање.

Локална изборна комисија

- Разматра предлог бирачких места и извештај о приступачности и доноси одлуку о одређивању БМ.
- Прима предлоге за чланове и заменике чланова БО.
- Именује чланове и заменике чланова БО.
- Објављује одлуке на веб-презентацији РИК.

Рокове за поједине изборне радње проверите у Роковнику.

Одређивање и уређење БМ

Који су кораци у одређивању и уређивању бирачких места?

01	Предлог управе	Уз извештај о приступачности.
02	Одлука ЛИК	Објава у року од 24 часа.
03	Припрема БМ	ЛИК и управа – пре дана гласања.
04	Дан гласања	БО уређује и чува тајност.

Одлука се може мењати и касније – уз објаву и, по потреби, нове позиве бирачима.

Припрема предлога и одређивање БМ

Шта раде **општинске/градске управе**, а шта **локалне изборне комисије**?

Предлаже бирачка места

- припрема предлог бирачких места
- попуњава образац о приступачности за свако БМ
- доставља ЛИК образложени предлог који укључује извештај о приступачности за свако БМ
- после одлуке ЛИК, доставља извештај РИК

Одређује бирачка места

- разматра предлог и извештај о приступачности
- доноси одлуку о одређивању БМ
- доноси измене и допуне одлуке
- објављује одлуке на веб-презентацији РИК
- обавештава о изменама после закључења списка

ЛИК и управа заједно се старају о уређењу бирачког места и дужне су да обезбеде да буде благовремено припремљено и отворено за гласање

Критеријуми за одређивање БМ

БРОЈ БИРАЧА

Од 100 до 2.500 бирача по БМ. Изузетак само уз сагласност РИК, ако нема просторних услова или је место удаљено.

ОБЈЕКАТ

Јавна својина; приватна само ако нема јавног објекта или он не испуњава услове. По правилу приземље.

ПОВРШИНА

Најмање 30 m² за мање од 1.000 бирача, односно 50 m² за 1.000 и више бирача.

Где не може бити бирачко место

Које објекте искључити?

За бирачко место не може бити одређена просторија:

- у верском објекту;
- у објекту у власништву политичке странке;
- у објекту који користи политичка странка;
- у објекту у власништву кандидата или члана његове породице.

Објект са бирачким местом сматра се објектом у јавној употреби док траје гласање, улаз са псом водичем је дозвољен.

Члан 5. став 5. Упутства о начину одређивања бирачких места.

Шта значи приступачно бирачко место

7 елемената које образац проверава

Споља

Пут до објекта и улаз:

- прилаз до објекта без препрека;
- пешачки прелаз без препрека;
- паркинг место за особе са инвалидитетом;
- улаз у равни са тротоаром или решење за препреку.

Унутра

Кретање и комуникација:

- врата која омогућавају несметан улаз;
- кретање у једном нивоу или вертикална комуникација;
- обезбеђене форме информација и комуникације са бирачима.

Приступачност – поступак

Како се попуњава образац и доставља извештај о приступачности?

01	Образац	Управа попуњава за свако бирачко место.
02	Достава ЛИК	Уз предлог бирачких места.
03	Достава РИК	После одлуке ЛИК.
04	Код измена	Само образац – ЛИК, па РИК.

Циљ: анализа и унапређење приступачности бирачких места ради остваривања права бирача који су особе са инвалидитетом

Шта садржи предлог

Исти подаци се проверавају и уз измену одлуке.

Подаци за свако бирачко место

Број, назив бирачког места, адреса и подручје које обухвата и са којег гласају бирачи на том БМ.

Број бирача

Предлог садржи број бирача по сваком предложеном бирачком месту.

Сагласност РИК

Прилаже се уз предлог ако БМ има више од 2.500 или мање од 100 бирача.

Измене и допуне одлуке о БМ

Шта ЛИК и управа раде када се мења бирачко место?

01	Управа	Проверава нови простор и доставља ЛИК попуњен образац о приступачности.
02	ЛИК	Доноси измену одлуке; објављује је у року од 24 часа од завршетка седнице.
03	После одлуке	Управа доставља образац РИК; усаглашавају се ознаке, опрема и приступ објекту.

Ако је бирачки списак закључен, ЛИК без одлагања обавештава орган надлежан за позиве, који доставља нове позиве бирачима који гласају на том БМ.

Пример: промена објекта

Ситуација

Школа је затворена због радова. ЛИК 15. октобра мења објект за то бирачко место.

Задатак за учеснике

- Шта управа проверава и доставља ЛИК, а затим РИК?
- Да ли је списак закључен и ко обезбеђује нове позиве?
- Ко ажурира ознаке, опрему и договор са БО?

Одредите редослед радњи, одговорна лица и коме се јавља промена.

Фаза 2: припрема за дан гласања

Управа припрема простор и логистику, ЛИК прати и предаје.

Општинска/градска управа

- Припрема простор, техничке услове и опрему
- Стара се о постављању ознака и путоказа
- Омогућава приступ и отварање објеката
- Стара се о безбедном чувању материјала и организацији примопредаје
- Обезбеђује услове за рад статистичара и администратора веб-апликације
- Прикупља податке за накнаде

Локална изборна комисија

- Организује техничку припрему избора
- Прати спремност бирачких места
- Доноси измене и допуне одлуке о БМ када је потребно
- Прима материјал и предаје га бирачким одборима уз записник о примопредаји

БО уређује бирачко место и просторију на дан гласања; ЛИК и управа обезбеђују услове за то.

Припрема бирачких места: ко шта ради

Управа обезбеђује услове, ЛИК прати спремност и одлучује.

Општинска/градска управа

- Обилази објекте и утврђује потребе
- Обезбеђује простор, опрему и ознаке
- Отклања недостатке и поново проверава
- Организује приступ и техничку подршку

Локална изборна комисија

- Прати спремност БМ преко прегледа управе
- Доноси измене и допуне одлуке о БМ када је потребно
- Обавештава БО о контактима и пријави проблема
- Са управом врши завршну проверу простора

Редом: план → опрема → ознаке → недостаци → завршна провера → отварање и подршка.

Провера припремљености бирачких места

Кораци и радње које **општинска/градска управа** предузима:

01	Обилазак	Одредити ко обилази свако БМ и проверава стање објекта и просторије.
02	Задужења	За сваку потребну радњу одредити одговорно лице и интерни рок.
03	Поновна провера	Потврдити да су недостаци отклоњени пре предаје простора.
04	Извештавање	ЛИК добија преглед спремних БМ и проблема који још нису решени.

Планирање потребне опреме и обезбеђивање услова

Општинска/градска управа утврђује потребе за свако бирачко место и проверава расположивост опреме и услове.

За свако бирачко место потребно је:

- пописати столове, столице, кутије, параване/кабине, заставу и ознаке према важећим упутствима;
- проверити исправност и количине; задужити лице за недостајућу опрему;
- обезбедити осветљење и проходност; договорити превоз, доставу и хитну замену опреме.

Тачне количине, стандарде и техничке детаље допунити после консултација.

Ознаке и кретање у објекту

Шта **општинска/градска управа** треба да припреми и провери на самом бирачком месту?

01 Улаз

Припремити ознаку са тачним бројем и подацима о бирачком месту.

02 Испред просторије

Обезбедити место за постављање ознаке БМ, збирне изборне листе и информативних постера.

03 Пут до просторије за гласање

У великом објекту са више просторија за гласање обезбедити јасне ознаке за кретање и означавање пута и просторија за гласање.

Проверити читљивост, тачност података и јасан пут до просторије за гласање.

Евиденција недостатака

Управа сваки недостатак евидентира нотирајући и одговорно лице, рок и поновну проверу. Недостатак који уочи ЛИК пријављује управи

БМ	Недостатак	Задужење	Рок / провера
	Заклоњен приступ улазу	Техничка служба	Унети рок и потврду
	Недостаје део опреме	Задужено лице управе	Унети рок и потврду
	Нејасне ознаке у објекту	Управа / контакт ЛИК	Унети рок и потврду

Недостатак је отклоњен када се потврди да је проблем решен и евидентиран.

Завршна провера припремљености бирачких места

Шта општинска/градска управа и ЛИК проверавају пре предаје припремљеног простора?

01	Објекат	Доступан је, припремљен и има услове за благовремено отварање.
02	Приступ	Путеви кретања су проходни; уклоњене су утврђене препреке.
03	Тајност	Простор и опрема омогућавају прописани распоред и заштићено место за гласање.
04	Ознаке	Подаци су тачни, пут је обележен; проверен је пропагандни материјал.

БО уређује БМ и просторију за гласање на дан гласања. ЛИК и општинска или градска управа обезбеђују услове за то и координирају процес припреме.

Отварање БМ и техничка подршка

Унапред договорите контакте, приступ објекту и поступање по пријави.

Пре дана гласања

- Ко откључава објекат и у које време?
- Ко је контакт БО и контакт управе?
- Ко проверава да су опрема и услови обезбеђени?

На дан гласања

- Ко прима и прослеђује пријаву проблема?
- Ко организује техничко отклањање?
- Ко потврђује да је пријављени проблем решен?

Контакте и начин пријаве доставити БО унапред. Поступак гласања води БО.
Најважније је да сва бирачка места буду отворена на време (у 7.00 часова)

Практична вежба: три проблема

За сваки проблем одредите радњу, одговорно лице и начин провере.

01	Приступ	Дан пре гласања, прилаз је заклоњен паркираним возилима.
02	Кључеви	Лице које отвара објекат није доступно; резервни контакт није договорен.
03	Опрема	При провери је утврђено да недостаје опрема потребна за прописани распоред.

Шта се решава технички, а када је потребна одлука ЛИК о промени БМ?

ВАЖНО:

Након затварања бирачких места, општинске/градске и ЛИК обављају **неке од кључних изборних радњи**, за које је потребно обавити адекватну припрему и обезбедити техничке услове како би се реализовале на предвиђен начин, у предвиђеном року.

Послови општинске/градске управе након затварања БМ

Група послова	Шта обухвата
1. Организација примопредаје и преузимање опреме	Обезбеђивање услова за примопредају изборног материјала између БО и ЛИК; преузимање опреме и осталог материјала од БО.
2. Услови за рад, чување и увид	Обезбеђивање простора за рад ЛИК и информатичке подршке статистичарима, услова за безбедно чување изборног материјала и просторних и техничких услова за увид у материјал.
3. Евиденције и накнаде	Преузимање евиденција о присуству чланова и заменика чланова БО и прикупљање података за исплату накнада.
4. Подршка ЛИК у објављивању и предаји документације	Обезбеђивање доступности администратора веб-презентације за објављивање и логистичке подршке ЛИК за предају прописане документације РИК.
5. Враћање просторија основној намени	Координација сређивања и враћања просторија коришћених за гласање њиховој основној намени.

Послови **ЛИК** након затварања БМ

Група послова	Шта обухвата
1. Пријем и поступање са материјалом	Преузимање материјала од БО, сачињавање записника о примопредаји, раздвајање документације, обележавање и печатење изборног материјала.
2. Скенирање и статистичка обрада	Обезбеђивање скенирања записника о раду БО и предаја записника статистичару ради уноса и логичко-рачунске контроле, уз евиденцију у Обрасцу АК-1.
3. Контрола записника и материјала	Контрола записника, сачињавање извештаја о контроли, увид у изборни материјал и спровођење додатних контрола.
4. Одлучивање и заштита изборног права	Доношење решења о исправљању записника и утврђеним неправилностима, одлучивање по захтевима за поништавање гласања, прослеђивање приговора РИК и припрема поновног гласања.
5. Утврђивање резултата и предаја документације	Доношење збирног извештаја о резултатима гласања, старање о објављивању прописаних докумената на веб-презентацији РИК, припрема и предаја прописане документације РИК.

Преглед: На дан и после дана гласања

Општинска/градска управа

Пре отварања БМ и током гласања

- Омогућава приступ објектима и отклања евентуалне техничке проблеме
- Обезбеђује дежурни тим и све потребне контакте

После затварања БМ

- Обезбеђује простор и људе за пријем материјала и преузимање опреме од БО
- Обезбеђује да администратор веб-презентације буде доступан за објављивање
- Пружа информатичку подршку статистичарима
- Обезбеђује безбедно чување изборног материјала
- Преузима евиденције о присуству чланова БО ради исплате накнада
- Координира враћање просторија основној намени

Локална изборна комисија

Пре отварања БМ и током гласања

- Пружа подршку бирачким одборима током гласања
- Прати излазност и доставља податке РИК
- Стара се о објављивању прописаних докумената и доставља документацију РИК

После затварања БМ

- Прима материјал од бирачких одбора
- Проверава евентуалне грешке у записнику о раду и сачињава извештај
- Предаје записнике о раду БО надлежном статистичару
- Врши контролу записника о раду БО
- Одлучује о захтевима за поништавање гласања на бирачком месту
- Доноси збирни извештај о резултатима гласања

Изборна ноћ се договара унапред: простор, људи и ред доласка БО.

Заједнички ток – кључни рокови

Подсетник кључних рокова – проверите их у Роковнику.

Кашњење на једној страни помера рок на другој – зато је координација кључна.

